

Za gospodarje

Maribor, dne 16. septembra 1936.

Vsem krajevnim kmečkim zvezam in pripravljalnim odborom.

Iz Ljubljane smo prejeli seznam vseh pripravljalnih odborov v posameznih župnijah in občinah, kakor tudi seznam, katere župnije ali občine imajo pravila že potrjena.

Ceravno gotovo vsi pripravljalni odbori vedo, da posluje v Mariboru Okrožna pisarna kmečke zveze, kljub temu ne dobimo od večine pripravljalnih odborov, ki imajo pravila že potrjena, nobenega glasu, da sploh ne vemo, če so ustanovni občni zbor že imeli ali ne. Zato prosimo vse krajevne kmečke zveze in pripravljalne odbore sledeče:

One krajevne kmečke zveze, ki so občni zbor že imele ter so poslale obrazec »Poročilo o ustanovnem občnem zboru« Kmečki zvezi v Ljubljano, naj nam takoj pošljejo seznam vseh odbornikov, naslov tistega, na katerega naj pošljamo pošto, datum, kdaj se je vršil občni zbor in število članov.

Katere krajevne kmečke zveze pa še tega obrazca niso poslale Kmečki zvezi v Ljubljano, naj ga nemudoma izpolnijo, ob enem pa naj napravijo natančen prepis in naj vse skupaj pošljejo na naš naslov.

Pripravljalni odbori, ki imajo od banke uprave pravila že potrjena, naj takoj skličejo ustanovni občni zbor, katerega morajo vsaj dva dni prej prijaviti pristojnemu sreskemu načelstvu. Naznačijo naj dan, uro in prostor, kjer se vrši občni zbor ter dnevni red. Dnevni red naj bo po možnosti tak-le:

1. Poročilo pripravljalnega odbora — predlagatelj.
2. Čitanje in odobrenje pravil — v zvezi z govorom.
3. Volitev odbora.
4. Določitev članarine.
5. Slučajnosti.

Po občnem zboru je treba novi odbor prijaviti sreskemu načelstvu, za kar pa ni treba koleka.

Če želijo kje govornika, naj nam sporočijo vsaj 10 dni prej. Če bi pa kljub prošnji mi govornika ne mogli poslati, naj napravijo kar sami; predsednik pripravljalnega odbora naj vodi občni zbor in naj navzočim razloži pravila. Na vsak občni zbor nam ni mogoče poslati govornika, ker bi jih morali potem imeti najmanj dvajset. Če bi se pripravljalni odbori med seboj dogovorili, da bi se eden in isti dan vršila dva ali trije ustanovni občni zbori v eni soseski ali okolišu, da bi lahko eden in isti govornik na vseh treh občnih zborih nastopil, bi se to lažje zgodilo, ker razpolagamo le s pičlim številom govornikov in tudi stroški bi se dokaj zmanjšali. Poskusite se torej ravnati po tem nasvetu. Seveda bi se ti občni zbori morali vršiti po gotovem vrstnem redu na primer: eden po prvi sv. maši, eden po drugi sv. maši, eden pa po večericah.

Kraji ali župnije, ki še pravil in navodil za ustanovitev krajevne kmečke zveze sploh niso prejele, naj nam to takoj sporoče, da jim jih pošljemo. Saj imate v vsakem kraju kakšnega zmožnega in delavnega moža, kateri bi stvar vzel v roke. Če že drugega ni, pa imate gotovo povsod duhovnika ali učitelja, kateri bi prevzel to stvar v roke ter vložil pravila. Saj ni treba drugega, kakor da nekdo pravila izpolni tako, kakor je razvidno iz že predtiskanega besedila, nato jih podpišejo trije možje lastnoročno, napiše se tudi prošnja, v kateri se prosi bansko upravo, da naj priložena pravila potrdi; prošnjo lastnoročno podpišejo isti možje, kateri so podpisali pravila; prošnji se priloži — po predtiskanem besedilu izpolnjena — »Izjava soglasnosti«, s katero Kmečka zveza v Ljubljani potrjuje, da soglaša z ustanovitvijo krajevne kmečke zveze v vašem kraju. Prošnja se kolekuje s kolekom za 5 Din, »Izjava soglasnosti« s kolekom za 2 Din, za 20 Din kolek se pa priloži. S tem je vsa ceremonija z vlaganjem pravil in z ustanovitvijo krajevne kmečke

zveze končana ter ni niti malo zamotana. Zato res ne razumemo, zakaj še nekateri pripravljalni odbori odlašajo z vlaganjem pravil, z ustanovnimi občnimi zbori in s poročanjem o izvršitvi istih.

Kmečka zveza v Ljubljani nas opominja, zakaj na bivšem štajerskem nič ne delamo. Naša pisarna vendar ne more pripravljalnih odborov prisiliti, da naj delajo, če tega sami nočejo.

Zato še enkrat prosimo vse krajevne kmečke zveze in pripravljalne odbore: Zganite se vendar enkrat! Saj vemo, da vam zdaj ne preostaja časa, ker je toliko dela na polju, toda toliko časa pa že imate ob nedeljah, da lahko izpolnite pravila in jih vložite, ali pa da skličete občni zbor. Saj vendar gre za vašo korist, za vašo stanovsko organizacijo! Ali se še niste iz preteklih let dovolj naučili? Ali še niste spoznali, da vas bodo razni mešetarji, posredovalci, prekupčevalci in drugi takšni »prijatelji naroda« popolnoma upropastili, če združeni v močni stanovski organizaciji pravočasno ne postavite močnega obrambnega zidu zoper te »prijatelje« kmeta.

Torej, kmetje! Če hočete sebi, svojim stanovskim tovarišem in svojim potomcem dobro, organizirajte se v Kmečki zvezi! Dvanajsta ura bje. Torej ne čakajmo več!

Okrožna pisarna Kmečke zveze v Mariboru, Aleksandrova cesta 6 I.

Oziminam dušika in fosforne kisline!

»Kakšna setev, takšna žetev«. Ta narodni pregovor ima svoj globlji strokovni pomen tudi v pogledu pravilnega gnojenja ozimin. Višina pridelka ozimin je odvisna v precejšnji meri od tega, če je mlademu žitu že v prvi mladosti na razpolago dovolj pravilne hrane. Ta hrana je dušik in fosforna kislina. Dušik vpliva na bujno rast in močno obrastenje pšenice. Brez dušika se ozimine, posebno pšenica, slabo obraste. Listi se slabo razvijejo in izgledajo zakrčljano, kar ima za posledico elabo in na škrobu ubogo zrnje. Zametek klasja in zrnja se rodi že v jeseni, ko je zimska strn stara nekaj tednov. Če ima mlado žito na razpolago dovolj dušične hrane, potem postane zametek klasja ter zrnja krepak močan z dolgim klasom in velikim številom klasičev, iz katerih se potem razvije zrnje. Če pa zimska strn

gladuje dušika, potem je zametek klasja in zrnja slab in maloštevilen. Odpornost proti mrazu je slaba. Če gnojimo ozimini, ki v jeseni ni imela dovolj dušika na razpolago, spomladi z dušikom, bo sicer žito bujno v rasti, slama visoka, toda klasi ostanejo vseeno kratki in število zrnja manjše. Vzrok leži v slabem jesenskem zametku zimske strni.

Za dušikom pride fosforna kislina kot važna hrana ozimin v prvi mladosti. Fosforna kislina utrjuje mlado žito, da prenese zimo in mokroto zemlje, utrjuje stebela proti poleganju in pospešuje zorenje ter kakovost zrna. Zato moramo oziminam že pri setvi staviti na razpolago dovoljno fosforne hrane. Če gnojimo oziminam pred setvijo, potem moramo sejati bolj redko in s tem prihranemo na semenu, preprečimo pa tudi poleganje, ki nastane radi pregoste setve.

Hlevski gnoj deluje prepočasi, da bi lahko ozimna žita dobila v prvi mladosti tekom jesenske rasti dovoljne količine dušične in fosforne hrane. Tudi postane nevarnost radi pozebe večja, če gnojimo s hlevskim gnojem, ker s tem postane zemlja bolj prhka in razrahlana, kar ne vpliva dobro na razvoj korenin. Zato uporabljamo hlevski gnoj za gnojenje okopavin, katere lahko hlevski gnoj mnogo boljše izkoristijo, kot ga izkoristijo žitarice.

Za gnojenje ozimin pride kot dušično gnojilo edino apneni dušik v poštev. Apneni dušik je izrazito dušično gnojilo, s katerim se lahko gnoji v jeseni in pri tem ne obstoja nevarnost izpiranja. Apneni dušik se naj raztroši na surovo brazdo, pred setvijo z brano dobro zmeša z zemljo, na kar se lahko čez par dni seje, brez škode glede kaljivosti semena. Apneni dušik vsebuje 16% dušika in 65% apna in upliva tudi na razkisanje zemlje. Ne sme pa se prezreti razkuževalna sposobnost apnenega dušika. Zimske spore rastlinskih boleznih, zalege rastlinskih škodljivcev, kot so ogrci itd. uničuje apneni dušik in s tem tudi na tem polju mnogo koristi.

Kot fosforno gnojilo za ozimine pride v poštev superfosfat. Radi enostavnejšega dela pa je za gnojenje ozimin, na težki zemlji, najpripravnejše gnojilo Nitrofos, ki vsebuje 4% dušika in 12% fosforne kisline. Na lažji zemlji pa je za ozimine Nitrofoskal-Ruše, ki vsebuje 4% dušika,

8% fosforne kisline, 8% kalija in 33% apna, najboljše gnojilo vsled tega, ker v lahki zemlji ni dovolj kalija, ki je potreben za razvoj močne slame in jedrega zrna.

Na 1 k. jutro je potrebno 150 do 200 kg mešanega gnojila. Naj ne ostane letošnja jesen nobena njiva, zasejana z oziminam, nepognojena. V Dravski banovini potrebujemo žita mnogo več, kot ga pridelamo. Cena za naše žito je v toliko večja, kolikor znašajo prevozní stroški iz Vojvodine k nam. Ta večja cena jamči našemu kmetovalcu večjo ceno za žito, kot jo dosežejo kmetovalci v Vojvodini. Zato je pridelovanje žita v Dravski banovini, ki mora uvažati letno okrog 5000 vagonov pšenice, najbolj sigurna kmetijska panoga. Z obilnim gnojenjem bi lahko postala tudi dobro unosna!

Dopis.

St. Janž na Dravskem polju. Ko sem slučajno potoval po Dravskem polju, pridem tudi v vas Rošnja. Pri nekem posestniku v vasi je stalo več mož, ki so tarnali in se hudovali, češ, tuje uvožene čebele so mi moje čebele izropale, ves trud in nada sta uničena. Ne samo v vasi Rošnja, tudi v drugih vaseh: v Loki, Staršah in Zlatoličah se godi domačim čebelarjem ravno isto. Začel sem se zanimati za to stvar in sem prečital »Naredbo o prevajanju čebel na ajdovo pašo«, izdano od banske uprave Dravske banovine No. 3849 dne 9. 10. 1929. Sicer je ta uredba dobra, pa kaj pomaga, če se je velečebelarji-prevozniki čebel kakor tudi občine ne držijo. Opazil sem, da mnogi mladi čebelarji, ki posedajo 10, 20, 30 panjev, brezupno gledajo, kako jim pripeljane čebele po 40, 50, celo do 100 panjev, v bližini postavljene izropajo in v dostih slučajih popolnoma uničijo ves zarod. Na ta način bodo mali čebelarji morali na lastni zemlji izginiti in se nihče ne zavzame za nje, če ravno so včlanjeni v Čebelarškem društvu, ker isto gre na roko le velečebelarjem. Zato bo treba skrbeti, da si mali čebelarji ustanovijo svojo čebelarsko podružnico, da si bodo zasigurali svoje pravice.

Gospodarske zanimivosti.

Še o naši izborni letošnji žitni letini. Zadnjič smo bolj v splošnem poročali o

izredno dobri letini letošnje koruze. Po najnovejših vesteh iz Vojvodine in iz drugih bogatejše žitorodnih krajev naše države bomo letos imeli rekordni pridelek koruze, kakršnega nismo zabeležili še nikoli. Strokovnjaki računajo, da bomo imeli koruze za izvoz, bodisi v zrnu ali v predelani obliki (kot pitano živino, svinje in mast) najmanj 200.000 do 250.000 vagonov. Če računamo, da bo znašala povprečna cena manj nego 100 Din za stot, bomo za to koruso dobili 2 milijardi Din. Za pšenico pa bomo dobili okrog pol milijarde, če upoštevamo najnižjo cenitev izvoznega presežka 50.000 vagonov in če kalkuliramo za sedanje tržne razmere izredno nizko ceno 100 Din za stot. Strokovnjaki zatrjujejo, da predstavlja letošnji pridelek žita redki rekord, ker nam je ugodno vreme naklonilo obilen pridelek tako pri pšenici kakor pri koruzi.

Porast cen goveji živini in svinjam. — Cene naši goveji živini so si v zadnjem času precej opomogle in to radi izvoza v Nemčijo. Izvozna statistika za mesec julij beleži razmah našega izvoza. Lani julija, ko še ni bilo sankcij, smo izvozili goveje živine 1888 komadov v vrednosti 3.7 milij. Din. Letos je naš izvoz v juliju narasel na 3826 komadov v vrednosti 6.6 milij. Din. Naš izvoz svinj se je tako ojačil, da že skoraj primanjkuje tega blaga. V letošnjem prvem polletju smo izvozili 133.000 svinj nasproti 86.000 v lanskem prvem polletju in 64.000 v predlanskem prvem polletju. Izvoz se je v primeri s prvim polletjem 1934 več nego podvojil. Po denarni vrednosti se je izvoz svinj dvignil od 72 milijonov dinarjev v prvem polletju predlanskega leta, odnosno 98 milijonov Din v prvem polletju lanskega leta na 178 milijonov dinarjev v letošnjem prvem polletju. Tudi izvoz svinjske masti je znašal v prvem polletju 1934 komaj 1 milijon dinarjev, lani je že poskočil na 24.6 milij. Din, letos v prvem polletju pa na 54.9 mil. Din.

Sirjenje vinogradništva po žitorodnih krajih na škodo hribovitih. V kmetijskem ministrstvu so uredili statistične podatke o našem vinogradništvu, ki kažejo, da se površina vinogradov pri nas navzlic nizkim cenam vinu nadalje širi, in to zlasti v ravnini, ki pa po kakovosti precej zaostaja za pridelkom v vinorodnih višjih krajih, kjer predstavlja vinogradništvo

glavni vir dohodka prebivalstva. Tako gre širjenje vinogradništva v žitorodnih krajih na škodo vinogradništvu v hribovitih krajih. V zadnjih petih letih se je površina vinogradov v dunavski banovini povečala za 3643 ha na 51.031 ha. V savski banovini, kjer je površina vinogradov znašala leta 1930 le 37.459 ha, je lani na rasla na 42.006 ha. V primorski banovini se je površina vinogradov od leta 1931 povečala za 2693 na 36.273 ha, v moravski banovini pa celo od 21.629 na 27.440 ha. Tudi v dravski banovini je površina narasla od leta 1931 za 2300 na 25.669 ha in končno v vardarski banovini za 962 na 12.205 ha. Značilno je, da so največje vinogradniške površine v nevinorodnih krajih, saj je največ vinogradov v dunavski in savski banovini, kjer se najbolj širi in kjer gojijo predvsem necepljeno trto.

Gospodarska obvestila.

Dvodnevni tečaj za konserviranje sadja in zelenjavo se vrši dne 18. in 19. septembra t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja vsaki dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Tečaj je brezplačen. Za hrano in prenočišče skrbe tečajnice same. Prijave je poslati pravočasno ravnateljstvu šole.

Plemenski sejem rodovniške govedi pingavske pasme v Ormožu. V soboto dne 26. septembra t. l. priredi banska uprava v Ljubljani plemenski sejem za ormoško cikasto (pingavsko) govedo in sicer dopoldne na sejmišču v Ormožu. Na ta sejem bo prignano večje število dobre plemenske goved, predvsem mladih bikcev od 12 mesecev do 2 let starosti in mladih plemenskih krav z dobro mlečnostjo. Radi tega je dana prilika za ugoden nakup dobre plemenske živine, na kar opozarjamo vse interesente. Eventuelne nadaljnje informacije se dobijo pri Zvezi kolekcijjskih društev - Ormožu.

Vrednost denarja. 1 napoleon 303 D, 1 zlata turška lira 344 Din, 1 angleški funt 238 Din, 1 ameriški dolar 43.30 Din, 1 kanadski dolar 43.20 Din, 1 nemška marka 14.50 Din, 1 poljski zlot 8.20 Din, 1 avstrijski šiling 8.50 Din, 1 belgijska belga 7.35, 1 madžarski pengö 8.80 Din, 1 braziljski milreis 2.40 Din, 1 egiptovski

funt 224 Din, 1 urugvajski pezos 20 Din, 1 argentinski pezos 12 Din, 1 turška papirnata lira 34.75 Din.

Cene in sejmska poročila

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 12. t. m. so pripeljali 38 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—11 Din, slanina 12—14. Kmetje so pripeljali 3 voze otave po 28—30, 4 slame 20—22, 25 voz krompirja 0.75—1, 2 čebule 1—1.50. Česen 3—5, zelje 0.50—3, kumarce 0.25—1, karfijola 0.50—6, hren 7—8, radič 1, fižol v stročju 1—2, luščen grah 7.50—10. Jabolke 3—4, hruške 3—6, slive 2—4, breskve 4—10, maline 5—6, grozdje 4—10, brusnice 7—8, celi orehi 10—12, luščeni 28 Din. Pšenica 1.25, rž 1.25, ječmen 1.25, koruza 1—1.25, oves 1—1.50, proso 1.25, ajda 1, proseno pšeno 3.50—4, fižol 1.50—2.50. Smetana 8—10, mleko 1.50—2, sirovo maslo 20, čajno 26 do 28, jajca 0.50—0.80. Prinesli so 72 kokoši po 15—20, 1014 piščancev 15—50, 12 gosi 30—45, 5 puranov 35—45, 36 rac 12 do 18, 42 kuncev po 5—30 Din.

Mariborski živinski sejem dne 7. sept. 1936. Na ta živinski sejem je bilo prignanih: 4 konji, 17 bikov, 184 volov, 434 krav, 14 telet, skupaj 650 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 3.90—4.10 Din, poldebeli voli 3.25—3.75, plemenski voli 3.50—4, biki zaklani 3—3.50, klavne krave debele 2.90—3.10, plemenske krave 3—4.45, krave klobasarice, 2—2.25, molzne krave 2.25—3.3, breje krave 2.75—3.50, mlada živina 3.50—3.75, teleta 5—6 Din za 1 kg žive teže. Prodanih je bilo 348 komadov.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski v Mariboru 11. t. m. so pripeljali 400 svinj. Cene so bile naslednje: prasci 5—6 tednov štari 70—110 Din, 7—9 tednov 125—160 Din, 3—4 mesece štari 170—235 Din, 5—7 mesecev 250—360 Din, 8—10 mesecev 370—550 Din, enoletni 570—920 Din. Svinje so prodajali 1 kg žive teže po 6.50—8 Din, 1 kg mrtve teže po 9—10 Din. Prodanih je bilo 117 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 8—10 Din, volovsko meso 2. vrste 6—8 Din, telečje meso 1. vrste 12—14 D, 2. vrste 10—12 Din, svinjsko meso sveže 12—14 Din.